

Miniszterelnökség

Iromány száma: **T/6221.**

Benyújtás dátuma: **2023-11-21 21:31**

Parlex azonosító: **13S7XA0C0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes**

Előadó: **Tuzson Bence, igazságügyi miniszter**

Javaslat címe: **Magyarország Alaptörvényének tizenkettedik módosítása**

A Kormány nevében benyújtom Magyarország Alaptörvényének tizenkettedik módosítását.

A javaslat elfogadásához az Alaptörvény S) cikk (2) bekezdése alapján az országgyűlési képviselők kétharmadának „igen” szavazata szükséges.

Magyarország Alaptörvényének tizenkettedik módosítása

Az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva az Alaptörvényt a következők szerint módosítja:

1. cikk

Az Alaptörvény R) cikk (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Magyarország alkotmányos önazonosságának és keresztény kultúrájának védelme az állam minden szervének kötelessége. Az alkotmányos önazonosság védelme érdekében sarkalatos törvénnyel létrehozott, független szerv működik.”

2. cikk

Az Alaptörvény XXVI. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„XXVI. cikk

(1) Az állam – a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében – törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására.

(2) Magyarországon – az (1) bekezdésben meghatározott célok érvényesítése érdekében – az ügyek digitális intézése elsőbbséget élvez, amelyhez az állam törvényben meghatározottak szerint mindenki számára egy egyedi digitális azonosítót biztosít. Az állam – a Kormány rendeletében meghatározott módon és körben – kezeli azokat az adatokat, amelyek az ügyek digitális intézéséhez szükségesek.”

3. cikk

Az Alaptörvény XXXI. cikk (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A haza védelme nemzeti ügy. Minden magyar állampolgár köteles a haza védelmére.”

4. cikk

Az Alaptörvény 45. cikke a következő (6)–(8) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai jogállásáról a Kormány rendeletet alkot, amelyben a feladat- és hatáskörrel rendelkező miniszter részére felhatalmazást adhat a részletes szabályok megállapítására.

(7) A Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjainak a jogállásukkal összefüggő alapvető jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályok a (6) bekezdés szerinti kormányrendeletben is

megállapíthatóak.

(8) A Magyar Honvédség hivatásos állományú tagja jogállásával összefüggésben szakszervezet nem alakulhat és tevékenykedhet. A Magyar Honvédség hivatásos állományú tagja jogállásával összefüggésben működő más érdek-képviselői szervezet a Kormány rendeletében meghatározott sajátos szabályok szerint alakulhat és tevékenykedhet.”

5. cikk

Az Alaptörvény XXIII. cikk (3) bekezdésében a „menekültként, bevándoroltként vagy letelepedettként elismert” szövegrész helyébe a „menekültként elismert vagy huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező” szöveg lép.

6. cikk

(1) Az Alaptörvény e módosítása – a (2)–(4) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 3. cikk 2024. április 1-jén lép hatályba.

(3) A 2. cikk és a 4. cikk 2024. július 1-jén lép hatályba.

(4) Az 5. cikk 2024. szeptember 1-jén lép hatályba.

(5) Az Alaptörvény e módosítását az Országgyűlés az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontja és S) cikk (2) bekezdése alapján fogadja el.

(6) Az Alaptörvény egységes szerkezetű szövegét az Alaptörvény e módosításának hatálybalépését követően haladéktalanul közzé kell tenni a hivatalos lapban.

Általános indokolás

A javaslat célja egyrészt a honvédelemmel, a Magyar Honvédséggel kapcsolatos alaptörvényi rendelkezések módosítása, másrészt a digitális állampolgársággal és az idegenrendészeti joganyag változásával összefüggő módosítások átvezetése. Tartalmazza továbbá a Javaslat a szuverenitásvédelem érdekében szükséges kiegészítést is.

1. A javaslat támogatja a demokratikus elszámoltathatóságot, a szabad és tisztességes választásokat azáltal, hogy egy olyan szerv létrehozását irányozza elő, amely tevékenységével hozzájárul Magyarország alkotmányos önazonosságának védelméhez. E független szerv az állami, társadalmi és politikai döntéshozatali folyamatokba való külföldi beavatkozásokat, valamint a választási folyamatok befolyásolására irányuló, külföldről támogatott tevékenységeket hivatott vizsgálni.

2. A javaslat a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjai jogállását érintő kérdések szabályozása tekintetében a Kormánynak eredeti jogalkotói hatáskört állapít meg, és lehetővé teszi azt is, hogy e körben az alapvető jogokat és kötelezettségeket érintő szabályokat – az Alaptörvény más, ehhez kapcsolódó garanciáját megtartva – törvény helyett kormányrendelet rendezze. Rögzítésre kerül továbbá, hogy a jogállással összefüggésben szakszervezet nem hozható létre, az egyéb érdek-képviselői szervezetekre vonatkozó szabályokat pedig szintén kormányrendeleti szabályozás tartalmazza. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a Magyar Honvédség működésére vonatkozó sarkalatos törvényi szabályozási kötelezettséget a módosítás nem érinti.

3. Az Alaptörvény XXVI. cikkének kiegészítése mögött az a felismerés áll, hogy az információs és kommunikációs technológiák fejlődése életünk gyökeres átalakulását hozza magával. Az állam és a társadalom kapcsolatának digitális térbe helyezése, a modern kormányzati digitális felületek és szolgáltatások létrehozása érdekében az Alaptörvény módosítása a következőkről rendelkezik:

A digitális állampolgársággal kapcsolatban rögzíti, hogy az ügyek digitális intézéséhez az állam mindenki számára egy egyedi, tartós azonosítót biztosít, amely általánosan használható, és mindenki önként döntheti el, hogy használja-e. Ezen felül maga az Alaptörvény ad a digitális ügyintézésrel összefüggő adatkezelésre vonatkozó kormányrendeleti felhatalmazást.

4. Az idegenrendészeti joganyag újraszabályozása miatt szükséges a választójog kapcsán a „huzamos tartózkodásra jogosultság” terminológia bevezetése.

5. Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (3) bekezdése [figyelemmel a Jat. 1. § (3) bekezdésére is], valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1.

Az általános indokolásban foglalt célok megvalósítása érdekében a szuverenitás védelmét ellátó független szerv felállítására vonatkozó rendelkezés. E szerv természetesen nem egyedülként látja el az alkotmányos önazonosság részét képező [vö. 32/2021. (XII. 20.) AB határozat] szuverenitás védelmét, de az e célokra létrehozott szerv külön sarkalatos törvényben meghatározott eljárásrend szerint lesz jogosult vizsgálni a külföldi beavatkozásokat.

2.

Az Alaptörvény XXVI. cikkének módosítására annak érdekében van szükség, hogy egyértelműen kifejezze azt az állampolgárt, hogy Magyarországon az állam elősegíti a digitalizációt és az ehhez kapcsolódó technológiai megoldások alkalmazását, ennek keretében a közigazgatási ügyvitel digitális térbe helyezését, amelyhez az állampolgárai számára egy egyedi, tartós azonosítót biztosít.

Az ügyek digitális ügyintézéshez szükséges szabályozási és informatikai környezet – amely ma már egyre több ügy intézését és szolgáltatás igénybevételét teszi lehetővé akár együttesen, egy adott élethelyzethez igazodva – gyorsan változó, rugalmas kereteket igényel. Ehhez igazodóan szükséges az, hogy maga az Alaptörvény adja meg az e szabályozási körben a személyes, valamint annak nem minősülő adatok kezelésével összefüggő kormányrendeleti szintű szabályok megalkotására vonatkozó felhatalmazást.

Az állam a digitális térben történő ügyintézéshez mindenki számára egy egyedi és tartós azonosítót biztosít, összhangban az Európai Unió digitális személyazonosságra vonatkozó szabályozása tartalmával.

A modern korban megfigyelhető társadalmi változásokra tekintettel az Alaptörvény módosításának célja a digitális ügyek intézésének elősegítése, amely során az érintett személynek lehetősége van a digitális állampolgárság választására. E lehetőség ugyanakkor nem eredményezi azt, hogy minden egyes egyedi eljárásnál vagy eljárási cselekménynél újabb döntési jogosultságot biztosítson a jogi szabályozás.

3.

A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2021. évi CXL. törvény első normatív rendelkezése a honvédelem nemzeti ügynek minősítésével annak jelentőségét hagyományosan a honvédelmi és szövetségi katonai feladatok közös kiinduló pontjaként tételezi. A megváltozott biztonságpolitikai kihívásokra reflektálva a honvédelmi intézményrendszerrel együttműködő szervezetrendszer összehangolt fejlesztésének megalapozása érdekében a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény Magyarország védelme és biztonsága nemzeti ügynek minősítését tartalmazza.

A javaslat tehát az eddig sarkalatos törvényben – a honvédelemről szóló törvényben [lásd a 2011. évi CXIII. törvényt, a 2021. évi CXL. törvényt] – meghatározott, a honvédelem alapjaként azonosítható alapelvet emeli fel alaptörvényi szabályozási szintre. Az Alaptörvény alapelvként

rögzíti a jövőben, hogy a haza védelme nem kizárólag az állam (ideértve az állam szerveit, különösen a Magyar Honvédséget), hanem az egész nemzet ügye, amelyhez kapcsolódnak az Alaptörvény XXXI. cikkében szereplő az ország lakosságát, a magyar állampolgárokat, szervezeteket terhelő honvédelmi kötelezettségek.

4.

A javaslat a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjainak jogállási szabályrendszerét a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörébe utalja azzal, hogy értelemszerűen a részletszabályok megalkotására a miniszter részére a Kormány rendelete felhatalmazást adhat.

A javaslat értelmében az Országgyűlésnek tartózkodnia kell azon rendelkezések törvényi rögzítésétől, amelyek az alkotmányos követelményekre tekintettel a Kormány rendeletében is szabályozhatóak. A szabályozás ezzel biztosítja a Kormány számára egy hatékony és a változó kihívásokat eredményesen lekövetni képes jogállási rendelet megalkotását.

A javaslat alapján a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagjainak a jogállásukkal összefüggő alapvető jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályok a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendeletében is rendezhetők. Ennek eredményeképpen a Kormány olyan szabályokat is rendezhet kormányrendeletben, amit e módosításig kizárólag törvény rendezhetett. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése általános szabályként rögzíti az alapvető jogok és kötelezettségek rendszerének a törvényi szintű szabályozását, amelyhez képest a javaslat eltérő jogforrási szinten kívánja biztosítani a honvédek jogállása tekintetében az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályozás lehetőségét. Lényeges, hogy a javaslat az alapvető jogok szabályozásához és különösen a korlátozásához kapcsolódó, az Alaptörvény más rendelkezéseiben szereplő garanciális szabályokat nem írja felül: különösen az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből és más alaptörvényi rendelkezésekből következő követelményeknek meg kell felelni a kormányrendeleti szabályoknak is. Rögzítésre kerül továbbá, hogy a jogállással összefüggésben szakszervezet nem alakulhat és tevékenykedhet, az egyéb érdek-képviselői szervezetekre vonatkozó szabályokat pedig szintén kormányrendeleti szabályozás tartalmazza.

A kormányrendeleti jogforrás a Magyar Honvédség hivatásos állományú tagja esetében a jogállását érintő alapvető jogokat a jövőben is más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozhatja.

5.

Az idegenrendészeti joganyag újraszabályozásával kapcsolatban meghaladottá vált a „letelepedett” és a „bevándorolt” fogalmak alkalmazása, ezért szükséges a választójog kapcsán a „huzamos tartózkodásra jogosultság” terminológia bevezetése. Hangsúlyozandó, hogy a terminológia változása – a kapcsolódó törvényi szabályozás alapján – nem érinti a jelen módosítás hatálybalépésekor bevándoroltként vagy letelepedettként elismert személyek választójogát.

6.

Hatályba léptető rendelkezések.